

Biedē Atmežošan

Lai arī līdz Atmežošanas regulas spēkā stāšanās brīdim ir atlikušas mazāk nekā 35 dienas, nav skaidrs, vai tā stāsies spēkā, vai arī tās ieviešana vēlreiz tiks atlikta, tāpat arī tas, kādas prasības būs jāspēj izpildīt mežsaimniekiem un liellopu audzētājiem

Teksts **Māris Ķirsons**

Foto **Adobe Stock, LETA, publicitātes**

Pašlaik spēkā ir norma, kura paredz, ka no 2026. gada 1. janvāra liellopu gaļai, kakao, kafijai, palmu eļļai, gumijai, sojai, koksnei un produktiem, kas no tiem iegūti, būs nepieciešams apliecinājums, ka to ieguve nav saistīta ar atmežošanu un meža degradāciju. Tiesa, ir šaubas par Atmežošanas regulas prasību izpildi, jo ES līmenī neesot veikti visi atbilsto-

šie mājasdarbi, turklāt vairākas valstis, tostarp Latvija, vēlas, lai tās tiktu klasificētas kā tādas, kurām nav nekādu risku mežu izciršanai, tāpat ir piedāvājums vienkāršot šīs regulas prasības mazajiem saimniekiem. To, kāds būs risinājums, rādīs laiks, taču pēc vairāku nozaru aptaujāto uzņēmēju domām ES līmenī ir radīts haoss, kas veido neprognozējamu situāciju tiem, kuri strādā attiecīgajās sfērās.

Jāatgādina, ka jau 2023. gada 29. jūnijā spēkā stājās ES Atmežošanas regula, kuras mērķis ir mazināt riskus, ka produkti, kas saistīti ar atmežošanu un mežu degradāciju, tiek realizēti ES tirgū vai eksportēti no tā, tādējādi mazinot ES ietekmi uz atmežošanu un mežu degradāciju visā pasaulē. Sākotnēji bija paredzēts, ka no 2024. gada 30. decembra regulu jāsāk ievērot lielajiem un vidējiem uzņēmumiem, kā arī tiem, uz kuriem attiecas ES Kokmateriālu regula, bet no 2025. gada 30. jūnija – mazajiem un mikro uzņēmumiem. Tas nozīmēja, ka no 2025. gada 1. jūlija pilnīgi visiem uzņēmumiem būs jāspēj izpildīt regulas prasības attiecībā uz dažādiem produktiem, kas iegūti no koksnes, palmu eļļas,

sojas, liellopu gaļas, kakao, kafijas, kaučuka (piemēram, riepas, mēbeles, šokolāde, kartons, papīrs).

Cer uz kompromisu

“Vairums ES dalībvalstu ir paidušas savu neapmierinātību ar Eiropas Komisijas piedāvāto jauno risinājumu – Atmežošanas regulas spēkā stāšanos neatlikt, bet vienkāršot vairākas procedūras,” skaidro zemkopības ministrs Armands Krauze. Viņš uzsver, ka Eiropas Komisijas piedāvājums ir ar diviem būtiskiem mīnusiem. “EK nevēlas ieviest bezrisku valstu kategoriju, kurās mežu platības pieaugušas, kā tas ir noticis Latvijā un vēl daudzās ES dalībvalstīs, tādējādi šo valstu attiecīgajā jomā strādājošajiem nepiemērojot izvirzītās prasības – birokrātisko slogu,” skaidro A. Krauze. Viņaprāt, pašreizējā situācijā ir jāseko līdzi ziņām no Briseles. “Visticamāk, Atmežošanas regulas spēkā stāšanās termiņš vēlreiz, kā tas notika pērn rudenī, vairs netiks pārcelts, bet būs mazākas prasības, nekā sākotnēji iecerēts, taču ne tik nozīmīgs samazinājums, kādu prasīja Latvija,” uz lūgumu prognozēt situācijas iespējamo risinājumu atbild A. Krauze. Viņš norāda, ka